

van gewone koelies met 6 stuiver per dag in plaats van twaalf er maar negen gehuurd konden worden, is geantwoord dat dat voor het werk voldoende is en dat deze negen desnoods 9 stuiver mogen ontvangen. Omdat het in de brief van 15 november 1760 al was toegestaan, mag er voor de koelies voor de bouw van de loge 8 stuiver berekend worden. In de brief naar Bandjarmasin komt een afschrijving van f 823 en van f 1329 voor het repareren van een oud peper- en het rijstpakhuis. In zijn brief van 1 oktober meldt het bestuur dat de werkzaamheden tegen februari of maart 1764 gereed zullen zijn en dat de nodigen swalpen tegen $\frac{3}{4}$ Spaanse reaals het stuk waren aanbesteed. Daar was toestemming voor gegeven, toen bleek dat er te Bandjarmasin 45 moerbalken⁴ van 32 voet voor $2\frac{1}{2}$ Spaanse reaals het stuk waren ingekocht. Als die vanuit Java zouden zijn geleverd, dan hadden ze het ruim van een middelgroot schip bijna gevuld. De gevraagde dakpannen en metselstenen zijn [fol. 1517] uit Batavia gezonden.)

't Hof gedraagt zich uytwendig zeer geschikt. De regeerende vorst, die den eernaam van pananbahan met dien van sulthan verwisseld heeft, schijnt zijne landsbelangen nog niet grondig te begrijpen. Want de peeperleveranciers, gelijk de eerste resident bij zijnen aparten van 31 oktober 1762 meldt, ondergaan niet alleen allerlei slechte behandelingen omtrent de betaaling, als krijsende maar een reaal Spaans voor $49\frac{1}{2}$ katje peper, maar moeten dan nog ook naar hun geld wagen. Wij hebben dan ook niets reprochabels gevonden in de leening van 10.000 Spaanse realen, die aan den sulthan geschoten zijn ter uytdeeling onder de peeptuyniers. Temeer omdat die penningen, gelijk de residenten bij brief van den 8^e april melden, bereeds op den 11^e maart verevend zijn, en d' eerste resident hierdoor gelegendheid gehad heeft om 4000 Spaanse reaalen van de schuld van zijnen antecessor sulthan Mahamat in te vorderen, waardoor de reekening van desen nog maar f 8755,8,- ten agteren is.

Fol. 1517r-v.

(Dit is nu de enige debetpost. Om de afbetaling tegen de komende peperoogst te bevorderen, gaven de residenten de vorst opnieuw een lening van 3000 Spaanse realen. Zij beloofden de gunstelingen van de vorst en de peperwegers een geschenkje, als ze de aflossing van die schuld voor elkaar zouden krijgen. Er is toestemming gegeven om 100 Spaanse realen aan hen te betalen, [fol. 1518] omdat men tevreden is dat die post bijna is afgelost. De eerste resident is daarom geprezen. Van de 18 met de Jonge Petrus Albertus gezonden rekruten, kwamen er maar 14 levend aan, terwijl er 11 militairen uit Bandjarmasin zijn teruggezonden. De staatrekening over 1761/62 staat in de brief van het bestuur van 31 oktober 1762. De uitgaven bedroegen toen f 25.519 en de inkomsten f 14.341, zodat er een negatief saldo van f 11.178 was. Dit is f 19.164 beter dan in 1760/61, toen de uitgaven f 38.100 en de inkomsten f 7758 hebben bedragen. Uit de brief van 27 oktober 1763 blijkt dat de uitgaven in 1762/63 [fol. 1519] maar f 24.516 waren, wat f 1003 minder is dan in 1761/62, en de inkomsten f 17312, of f 2971 meer. Het negatieve saldo was in 1762/63 dus f 7204, wat f 3974 beter is dan in 1761/62. Maar als men de uitgaven voor de logie en gebouwen bij de gewone uitgaven telt, dan is het negatieve saldo f 19.577⁵. Het wordt dus tijd dat dit timmerwerk ophoudt. Vaandrig-ingenieur Martin Koeter is al naar Batavia opgeroepen om elders ingezet te worden.

TIMOR

[fol. 1520] Uit Timor is met twee particuliere sloepen op 3 november 1763 aangevoerd: 63 $\frac{51}{100}$ taël rivier goud, 50.000 lb was, als geschenk 9 slaven en geweren en wapens van 66 inlandse militairen. Plus een aanrekening was de waarde f 32.097.)

4 Moerbalken, stevige doorlopende en dragende balken.

5 Dit zou betekenen dat deze uitgaven f 19.577 – f 7204 = f 12.373 hebben bedragen. In de tekst staat echter f 23.452, waarvan de vier onzeker is.